

BÀI**29****TÍNH TOÁN VỚI SỐ THẬP PHÂN****A KIẾN THỨC CẦN NHỚ**

1. Các phép tính cộng, trừ, nhân, chia hai số thập phân tuỳ ý được quy về cộng, trừ, nhân, chia hai số thập phân dương nhờ các quy tắc sau:

– Cộng hai số thập phân:

$$\begin{array}{ll} (-a) + (-b) = -(a + b) & \text{với } a, b > 0; \\ (-a) + b = b - a & \text{nếu } b \geq a > 0; \\ (-a) + b = -(a - b) & \text{nếu } a > b > 0. \end{array}$$

– Trừ hai số thập phân:

$$a - b = a + (-b).$$

– Nhân hai số thập phân:

$$\begin{array}{ll} (-a) \cdot (-b) = a \cdot b & \text{với } a, b > 0; \\ (-a) \cdot b = a \cdot (-b) = -(a \cdot b) & \text{với } a, b > 0. \end{array}$$

– Chia hai số thập phân:

$$\begin{array}{ll} (-a) : (-b) = a : b & \text{với } a, b > 0; \\ (-a) : b = a : (-b) = -(a : b) & \text{với } a, b > 0. \end{array}$$

2. Các tính chất của phép toán

	Phép cộng	Phép nhân
Tính chất giao hoán	$a + b = b + a$	$a \cdot b = b \cdot a$
Tính chất kết hợp	$(a + b) + c = a + (b + c)$	$(a \cdot b) \cdot c = a \cdot (b \cdot c)$
Tính chất phân phối	$a \cdot (b + c) = a \cdot b + a \cdot c$	

– Quy tắc dấu ngoặc và thứ tự thực hiện phép tính với số thập phân tương tự như phép tính với số tự nhiên, số nguyên và phân số.

B KĨ NĂNG GIẢI TOÁN

Ví dụ Tính:

- a) $(-234,905) + (-36,058);$ b) $185,307 + (-321,058);$
 c) $34,2 \cdot (-2,16);$ d) $(-78,74) : (-6,35).$

Giải

a) $(-234,905) + (-36,058) = -(234,905 + 36,058)$
 $= -270,963.$

b) $185,307 + (-321,058) = -(321,058 - 185,307)$
 $= -135,751.$

c) $34,2 \cdot (-2,16) = -(34,2 \cdot 2,16)$
 $= -73,872.$

$$\begin{array}{r} & 3 & 4 & , & 2 \\ \times & 2 & , & 1 & 6 \\ \hline & 2 & 0 & 5 & 2 \\ & 3 & 4 & 2 \\ \hline & 6 & 8 & 4 \\ \hline & 7 & 3 & , & 8 & 7 & 2 \end{array}$$

d) $(-78,74) : (-6,35) = 78,74 : 6,35$
 $= 7874 : 635 = 12,4.$

$$\begin{array}{r} 7 & 8 & 7 & 4 \\ 6 & 3 & 5 \\ \hline 1 & 5 & 2 & 4 \\ 1 & 2 & 7 & 0 \\ \hline 2 & 5 & 4 & 0 \\ 2 & 5 & 4 & 0 \\ \hline 0 \end{array} \quad | \begin{array}{r} 6 & 3 & 5 \\ 1 & 2 & 4 \end{array}$$

BÀI TẬP

7.8. Thực hiện phép tính:

a) $34,25 - 78,43$;   b) $65,19 + (-81,14)$;   c) $(-2,25) + 7,63$;
d) $(-81,2) + (-17,5)$;   e) $(-2,71) - (-27,3)$;   f) $(-98,2) + 3,51$.

7.9. Thực hiện phép tính:

a) $(-35,3) \cdot 4,1$;   b) $2,9 \cdot (-5,4)$;   c) $(-3,25) \cdot (-0,21)$;
d) $(-8,058) : 3,4$;   e) $(-4,725) : (-1,5)$;   f) $82,28 : (-4,4)$.

7.10. Tính nhẩm:

a) $(-32,5) \cdot 0,01$;   b) $(-4,512) : (-0,001)$;
c) $(-2,378) : 0,1$;   d) $125,03 \cdot (-0,01)$.

7.11. Sử dụng quy tắc dấu ngoặc tính các tổng sau:

a) $(-8,5) + 16,35 + (-4,5) - (-2,25)$;
b) $5,63 + (-2,75) - (-8,94) + 9,06 - 15,25$.

7.12. Tính một cách hợp lí.

- a) $35,5 \cdot 35,5 + 71 \cdot 64,5 + 64,5 \cdot 64,5;$
- b) $8,5 \cdot 8,5 - 2 \cdot 8,5 \cdot 3,5 + 3,5 \cdot 3,5.$

7.13. Tính giá trị của các biểu thức sau:

- a) $0,125 \cdot 351 + (-35,1) : 4;$
- b) $(-20) \cdot 3,1 - 7,2 : 4 + 3,1 \cdot (4,5 \cdot 6 - 5,2);$
- c) $(x + 13,67) \cdot (-10) + 136,7$ tại $x = -1,26.$

7.14. Ba nước Mĩ, A-rập Xê-út và Nga đứng đầu thế giới về sản xuất dầu thô, đạt sản lượng trung bình lần lượt là 15,043; 12; 10,08 triệu thùng dầu mỗi ngày. Em hãy cho biết trung bình mỗi ngày cả ba nước này sản xuất được bao nhiêu thùng dầu.

7.15. Một hộ gia đình đem 140 kg muối ăn đóng thành các túi, mỗi túi đựng được 0,8 kg muối. Hỏi hộ gia đình đó đóng được bao nhiêu túi muối ăn?

7.16. Bảng bên cho biết thông tin dự báo thời tiết tại thành phố Hà Nội ngày 29-12-2020 và 5 ngày tiếp theo trong tuần hiển thị trên màn hình một chiếc điện thoại. Nhiệt độ được ghi bằng đơn vị độ F (Fahrenheit). Công thức đổi đơn vị độ F sang độ C là:

$$C = (F - 32) : 1,8;$$

với F: nhiệt độ ghi bằng độ F,

C: nhiệt độ ghi bằng độ C tương ứng.

Chẳng hạn, nhiệt độ cao nhất trong ngày 29-12-2020 tại Hà Nội là 81°F , tức là:

$$(81 - 32) : 1,8 \approx 27^{\circ}\text{C}.$$

a) Nhiệt độ thấp nhất trong ngày 29-12-2020 tại Hà Nội là bao nhiêu độ C?

b) Dự báo nhiệt độ cao nhất, thấp nhất tại Hà Nội vào thứ Sáu, ngày 01-01-2021 là bao nhiêu độ C (sử dụng máy tính cầm tay rồi lấy kết quả đến chữ số hàng đơn vị).

7.17. Điền chữ số thích hợp vào ô trống.

$$\begin{array}{r}
 & \boxed{}, & 4 & \boxed{} \\
 + & \boxed{}, & 7 & 6 \\
 \hline
 1 & 2 & , & \boxed{} & 1
 \end{array}$$